

SPRAVODAJ

*Slovenského banského archívu**

1/2020

OBNOVENIE VYDÁVANIA SPRAVODAJA SBA

Je to už neuveriteľných 45 rokov, ako náš archív začal vydávať pod vedením jeho vtedajšieho riaditeľa Jozefa Gindla, CSc. *Spravodaj Ústredného banského archívu v Banskej Štiavnici*. V roku 1975 si archív pripomínal 25. výročie svojej existencie a úlohou nového periodika malo byť oboznámiť odbornú verejnosť s jeho činnosťou. Zamýšľaná mesačná periodicitu sa nakoniec ukázala byť nerealizovateľnou, a preto bol tento interný časopis vydávaný štvrťročne. Jeho krátke vydávanie však ustalo už 3. ročníkom 1978, keďže Jozef Gindl odišiel v nasledujúcom roku do dôchodku a nové vedenie archívu v jeho vydávaní nepokračovalo.

Východná strana Radničného námestia v Banskej Štiavnici s hlavnou budovou SBA – © Miloš Greisel, 2011

Tento rok si náš archív opäť pripomína okrúhle výročie svojej existencie – 70 rokov od založenia *Ústredného banského archívu* v Banskej Štiavnici. Počas svojho fungovania viackrát zmenil svoj názov aj status. Dlhé desaťročia bol samostatným ústredným archívom, a to pod názvom *Štátny ústredný banský archív*. Od poslednej reformy slovenského archívniectva v roku 2015 je špecializovaným pracoviskom *Slovenského národného archívu* a nesie svoje dnešné meno – *Slovenský banský archív*.*

Po nástupe do funkcie vedúceho tohto pracoviska som sa rozhodol obnoviť pôvodnú myšlienku J. Gindla, i keď v mierne inovovanej podobe. Pri bádateľských návštevách mnohých archívov v zahraničí som si nemohol nevšimnúť rôzne interné periodiká jednotlivých pracovísk, ktorých úlohou je predovšetkým informovať bádateľov a odbornú verejnosť o aktuálnom dianí

* Ministerstvo vnútra SR, Slovenský národný archív, špecializované pracovisko Slovenský banský archív v Banskej Štiavnici

v príslušnom archíve. Rád by som preto spolu s kolektívom pracovníkov SBA aj touto formou prezentoval naše pracovisko širšej verejnosti a informoval aj kolegov – archivárov o pestrej činnosti nášho archívu.

*Spravodaj Slovenského banského archívu** má v úmysle v polročnej periodicite prinášať svojim čitateľom informácie o postupe spracovávania archívnych fondov a zbierok, nových prírastkoch, schválených archívnych pomôckach, odbornej, vedeckej a popularizačnej činnosti nášho pracoviska. V malom náklade bude vychádzať aj v tlačenej podobe, avšak primárne bude distribuovaný v digitálnej verzii tak, aby sa mohol dostať k čo najväčšiemu počtu záujemcov o dejiny baníctva a hutníctva. Každé z nasledujúcich čísiel má za cieľ byť aj špeciálne tematicky zamerané, či už na nejaké historické výročie alebo činnosť vykonávanú naším archívom.

Peter Konečný

Pôvodná obálka *Spravodaja ŠÚBA v Banskej Štiavnici* zo 70. rokov 20. storočia

Fungovanie Slovenského banského archívu počas pretrvávajúcej epidemiologickej situácie

Slovenský banský archív ako špecializované pracovisko Slovenského národného archívu a jeden zo štátnych archívov počas pretrvávajúcej epidemiologickej situácie v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 prešiel v marci 2020 na fungovanie v špeciálnom režime. V nasledujúcich šiestich týždňoch pracovníci vykonávali prácu z domu. V týždni od 4. mája, kedy postupne dochádzalo k uvoľňovaniu obmedzení, sa archív v rámci vnútornej prevádzky vrátil do bežnej prevádzky. Bádateľňa archívu a archívna knižnica boli pre verejnosť uzavreté už od 16. marca. Od 25. mája otvorili svoje brány pre bádateľskú verejnosť všetky štátne archívy. Možnosti prístupu k archívnym dokumentom sa samozrejme budú naďalej riadiť podľa nariadení hlavného hygienika SR a Ministerstva vnútra SR.

Napriek týmto obmedzeniam pokračovalo aj v tomto období v našom archíve spracúvanie a sprístupňovanie archívnych fondov a podľa možností aj predarchívna starostlivosť v organizáciách a inštitúciách, ktoré spadajú do jeho pôsobnosti.

* Všetky uverejnené texty a obrázky, pokiaľ nie je uvedené inak, podliehajú autorskému právu a sú vlastníctvom vydavateľa. Ich reprodukovanie je možné iba s jeho súhlasom a za dodržania štandardných postupov citovania.

Deň otvorených dverí v Slovenskom banskom archíve, 6. 9. 2019

Začiatkom septembra otvoril po dvojročnej prestávke náš archív dvere širokej verejnosti. Tento čas je v Banskej Štiavnici úzko spätý so Salamadrovými dňami, mestskými slávnosťami, ktoré sú tiež oslavou práce baníkov, geológov, hutníkov a naftárov. V priebehu týchto slávnostných dní už tradične otvára Slovenský banský archív svoje dvere záujemcom o históriu baníctva a hutníctva.

Tohtoročný, už 9. ročník Dňa otvorených dverí sa uskutočnil v piatok 6. septembra, v čase od 9. do 18. hodiny, po prerušení spôsobenom rekonštrukciou jedného z krídel hlavnej budovy. Ústredná téma „Cesty medi v archívnych dokumentoch“ bola inšpirovaná štvordielnym dokumentárnym seriálom „Cesty medi“. Ingoty z medi nájsené na vraku portugalskej lode Bom Jesus na pobreží dnešnej Namíbie odkazujú na jej pôvod z nášho územia. Návštevníci si mali možnosť pozrieť aj prvý, dva desaťminútový diel filmu. Toto premietanie mal na starosti pracovník archívu Ing. Juraj Michelík.

Hneď pri vstupe do budovy bola pre návštevníkov pripravená menšia výstava na tému „Ťažba medi v Uhorsku“ s veľkou mapou Rakúsko-Uhorska a zobrazením oblastí ťažby medi s dôrazom na informácie spomínané aj vo filmovom dokumente.

Prezrieť si mohli vystavené rôzne druhy minerálov a glóbus so zobrazením prístavov, z ktorých sa vydávala meď z územia Slovenska na svetové trhy. Všetkým záujemcom poskytli podrobnejšie informácie pracovníčky archívu Lenka Bačíková a Ing. Iveta Ďurigová.

Väčšina návštevníkov následne pokračovala do pivnice na ďalšiu menšiu sprievodnú výstavu na tému „Banské mapy sa rodia pod zemou“, ktorú mali na starosti pracovníčky archívu Ing. Mária Mihoková a Mgr. art. Michala Oravcová. Návštevníkov informovali o procese vzniku banských máp od nájdenia samotnej žily až po jej zakreslenie na mapu.

Ďalej pokračovali návštevníci po vstupnom schodisku, kde si ďalšia pracovníčka archívu Ing. Beata Breznická pripravila prehľad o Thurzovcoch a Fuggerovcoch a tiež aj o Thurzovsko-Fuggerovskej spoločnosti, ktorá bola najvýznamnejším podnikom v medeno-rudnom baníctve na Slovensku. Prípadným záujemcom poskytla aj bližšie informácie o významných členoch týchto rodín.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ
V SLOVENSKOM BANSKOM ARCHÍVE
V BANSKEJ ŠTIAVNICI

Cesty medi
v archívnych dokumentoch

6. septembra od 9.00 hod. do 18.00 hod.

PROGRAM

- meď a jej putovanie do celého sveta
- banské mapy sa rodia pod zemou
- rekonštrukcia archívu slovom aj obrazom
- výstava archívnych dokumentov vypovedajúcich o medi
- premietanie filmu "Cesty medi"
- hravé kútiky

MV SR, Slovenský národný archív,
špec. pracovisko Slovenský banský archív,
Radničné nám. 16, Banská Štiavnica

Prvé poschodie bolo venované výstave s fotografiami z priebehu rekonštrukcie budovy archívu. Dokumentovali postupný proces stavebných prác, sťahovania archívnych škatúl a kníh a ich opätovného vrátenia na svoje miesto, aj s prehľadom, ako zrekonštruované miestnosti a archívne depoty vyzerajú v súčasnosti. Výstavu mala na starosti pracovníčka archívu Mgr. Katarína Olajcová.

Hlavná výstava bola umiestnená v bádateľni archívu na druhom poschodí. Vystavené boli originály archívnych dokumentov a bankských máp, ktoré sa viažu k ťažbe a spracovaniu medi na území dnešného Slovenska. Okrem iného si mohli návštevníci prehliadnuť denník z metalurgických skúšok bankskobystrických úradníkov Jozefa Wilhelma Schmidthausena a Ferdinanda Waltera v taviacej hute v Smolníku, hlavný plán novovybudovanej medenej taviacej a rafinačnej huty v Smolníku dobudovanej v decembri 1812, nariadenie správcu Hlavného komorskogrófskeho úradu úradníkom bankskobystrickej komory urýchliť výstavbu novej rafinačnej pece v Tajove pre zvýšenie produkcie medi za účelom uspokojenia potrieb holandského trhu, inštrukciu pre Novú taviacu medenú hutu pri meste Banská Bystrica. Sprievodný výklad podávali vedúci Slovenského bankského archívu s odbornou pracovníčkou Mgr. Helenou Dunajovou.

Doplňkovými akciami boli hravé kútiky pre deti, ktoré mali na starosti pracovníčky archívu Elena Kašiarová a Drahomíra Michelíková. Na prízemí si deti zahrali pexeso s obrázkami rôznych bankských nástrojov a zariadení a taktiež aj poskladali puzzle s logom Slovenského bankského archívu alebo s kópiami bankských máp. Na prvom poschodí sa mohli odfotiť v makete permoníka a na druhom poschodí sa učili pečatiť a prekresľovať na prekresľovacom stole vybrané obrázky bankských máp. Fotodokumentáciu celého podujatia mal na starosti pracovník archívu Mgr. Martin Kaškötö.

Doplňkovými akciami boli hravé kútiky pre deti, ktoré mali na starosti pracovníčky archívu Elena Kašiarová a Drahomíra Michelíková. Na prízemí si deti zahrali pexeso s obrázkami rôznych bankských nástrojov a zariadení a taktiež aj poskladali puzzle s logom Slovenského bankského archívu alebo s kópiami bankských máp. Na prvom poschodí sa mohli odfotiť v makete permoníka a na druhom poschodí sa učili pečatiť a prekresľovať na prekresľovacom stole vybrané obrázky bankských máp. Fotodokumentáciu celého podujatia mal na starosti pracovník archívu Mgr. Martin Kaškötö.

Tohtoročného Dňa otvorených dverí sa zúčastnili žiaci základných škôl, študenti stredných a vysokých škôl, členovia baníckych spolkov, odborníci aj laici. Súdiac podľa zápisov s odkazmi a podpismi návštevníkov v kronike môžeme hodnotiť tohtoročný Deň otvorených dverí Slovenského bankského archívu ako úspešný. Za kolektív pracovníkov Slovenského bankského archívu chceme poďakovať všetkým, ktorý nás navštívili.

Peter Konečný a Katarína Olajcová

Výstava „70 rokov Slovenského bankého archívu“

V marci 2020 si náš archív pripomenul 70. výročie svojho založenia. Pri tejto príležitosti zrealizovali naše kolegyne Mgr. art. Michala Oravcová a Mgr. Katarína Olajcová menšiu výstavu, ktorá v časovom slede, približne po jednotlivých desaťročiach, prezentuje formou fotografií, listín a dobových novinových článkov dejiny nášho pracoviska, jeho význam a zmeny, ktorými od polovice 20. storočia prechádzal.

Od svojho vzniku v marci roku 1950 bol ako Ústredný bankový archív (ÚBA) určený pre úschovu a sprístupňovanie archívnych dokumentov súvisiacich s baníctvom. Výstava prezentuje plody práce výskumnej skupiny bankových odborníkov na čele s Ing. Arpádom Bergfestom. Tá vykonávala bankohistorický výskum pre potreby ťažobného priemyslu a formovala tak aj osobnosť prvého riaditeľa Jozefa Gindla, CSc. Ďalej výstava dokumentuje zmeny vo vedení inštitúcie v 60. rokoch, kedy po takmer deviatich rokoch PhDr. Jozefa Vozára, DrSc. vystriedal prof.

Vojtech Bolerázsky, potom nakrátko prom. hist. Štefan Buzalka, aby v 70. rokoch zasadol opäť na post riaditeľa Jozef Gindl, CSc. Práve on v roku 1972 reprezentoval vtedajšie Československo aj na celosvetovej Medzinárodnej konferencii archívov v Moskve a taktiež sa zaslúžil o vydávanie interného periodika archívu pod názvom *Spravodaj ÚBA*.

Osemdesiate roky pod vedením PhDr. RNDr. Jána Nováka, CSc. sú na výstave charakterizované najmä publikačnou činnosťou v celoštátnych denníkoch. Počas tejto dekády prebiehali taktiež dlhodobé rekonštrukčné práce na vtedajšej hlavnej budove, bývalej Mestskej škole, a pripravovanej hlavnej budove, tzv. Fritzovom dome. Nové hlavné sídlo archívu bolo slávnostne otvorené v roku 1992 už počas riadenia PhDr. Jozefom Surovcom. Tri roky po jeho nástupe poctil archív návštevou minister vnútra SR gen. Ing. Ladislav Pittner, CSc. V roku 1998 sa náš archív zviditeľnil zorganizovaním 4. medzinárodného sympózia o kultúrnom dedičstve baníctva, hutníctva a geológie vo svete, ktoré spoluorganizovali Slovenské banké múzeum a Mestský úrad v Banskej Štiavnici. V tomto období rozvíjal vzťahy so zahraničnými kolegami - archivármi a nové tisícročie otvoril oslavami 50. výročia svojho vzniku.

Pod taktovkou novej riaditeľky Mgr. Eleny Kašiarovej privítal archív v roku 2005 mimoriadne vzácnu návštevu – generálneho riaditeľa UNESCO. Pán Kōichirō Matsuura svojim podpisom potvrdil aj význam bankových máp a plánov Hlavného komorskogrófskeho úradu ich zaradením

do zoznamu svetového dedičstva UNESCO „Pamät' sveta“. Práve tieto archívne dokumenty reprezentovali naše zbierky na výstave v hlavnom meste Kórejskej republiky, v Soule. Zaujali aj vtedajšieho ministra vnútra SR JUDr. Daniela Lipšica, LL.M, ktorý v roku 2011 prišiel zaželať osobne všetkým zamestnancom Štátneho ústredného banského archívu (ŠÚBA) veľa úspechov.

Po odchode Mgr. Kašiarovej do dôchodku v roku 2014 prebrala nakrátko miesto riaditeľky dovtedajšia vedúca oddelenia starších fondov Mgr. Lucia Krchnáková, PhD. Novelou zákona o archívoch a registratúrach z roku 2015 končí samostatnosť ŠÚBA a ako špecializované pracovisko sa stáva súčasťou Slovenského národného archívu, ktorý v tom čase riadil PhDr. Radoslav Ragač, PhD. V centre pozornosti bola v tom čase aj rekonštrukcia porušeného hlavného krídla ústrednej budovy archívu, ktorá sa však realizovala až v rokoch 2017 – 2019, už počas vedenia súčasným riaditeľom Slovenského národného archívu Mgr. Ivanom Tichým, PhD. a vtedajšou vedúcou Mgr. Jankou Schillerovou.

Terajší vedúci pracoviska Mgr. Peter Konečný, PhD. nastúpil do funkcie v septembri 2019, potom ako Mgr. Schillerová prešla na miesto vedúcej pracoviska Archív Banská Štiavnica v rámci ŠA v Banskej Bystrici. Popri kontinuálnom spracovávaní a sprístupňovaní archívnych materiálov má v úmysle prostredníctvom dokumentačnej, publikačnej a prezentačnej činnosti otvoriť archív domácej a medzinárodnej spolupráci a zapojiť ho do výskumov nielen u nás, ale aj v zahraničí.

Výstava je prístupná zdarma, individuálne v čase otváracích hodín, t. j. pondelok až štvrtok, 8:00 – 15:15 hod. Veríme, že návštevníkov osloví a priblíži im 70 rokov existencie banského archívu.

Michala Oravcová

Aktuality z činnosti Slovenského banského archívu

- K 1. septembru 2019 prevzal od poverenej vedúcej Ing. Márie Mihokovej vedenie Slovenského banského archívu v Banskej Štiavnici Mgr. Peter Konečný, PhD., ktorý v archíve pracoval ako odborný pracovník už v rokoch 2012 až 2013. Na bývalé pracovisko sa vrátil po úspešnom absolvovaní doktorandského štúdia na Historickom ústave SAV v Bratislave a následnom postdoktorandskom výskumnom pobyte na Max-Planck-Institut für Wissenschaftsgeschichte (Inštitút Maxa Plancka pre dejiny vedy) v Berlíne.
- V novembri 2019 sme privítali v našom archíve študentov histórie z FF UMB v Banskej Bystrici. Predstavili sme im fungovanie nášho pracoviska, prezentovali archívne fondy a zbierky a tiež objasnili ich využívanie pre študijné účely a vedecký výskum.
- V priebehu poslednej tretiny roku 2019 predniesol nový vedúci archívu niekoľko prednášok, pri ktorých príprave čerpal z našich archívnych fondov. V septembri 2019 v Pohronskom múzeu v Novej Bani prezentoval popularizačnú prednášku o banských majstroch v tomto

- meste. Dňa 3. decembra zas predniesol v rámci utorkových popoludní Banskoštiavnicko-hodruškého banického spolku prednášku z výskumov k svojej dizertačnej práci na tému „Nové poznatky o zahraničných montanistoch v Banskej Štiavnici 17. a 18. storočia“.
- V najnovšom Zborníku Slovenského banského múzea XXVI publikovali Mgr. Helena Dunajová a Mgr. Katarína Olajcová štúdiu o G. Weindlovi, ktorý v Banskej Štiavnici v roku 1627 uskutočnil prvý zdokumentovaný banký odstreľ. V skrátenej verzii ju publikoval aj vedecko-populárny časopis Historická revue 9/2019.
 - Na jeseň 2019 nadviazal náš archív spoluprácu s neziskovou organizáciou Berg Schola zo Štiavnických baní a s OZ Novobanský banický spolok, ktorých cieľom je ochrana a obnova technických a kultúrnych pamiatok spojených s bankou činnosťou a ich sprístupňovanie verejnosti.
 - Dňa 3. decembra 2019 bola v Slovenskom banskom múzeu slávnostne otvorená výstava „Ecce terra... Hľa krajina...“ pripravená Mgr. Adrianou Matejkovou, PhD. v spolupráci s naším archívom. Okrem nej navštívili pracovníci archívu aj ďalšiu výstavu SBM „Pod betlehemskou hviezdou“.
 - V decembri si tiež časť zamestnancov archívu počas exkurzie do Bratislavy prezrela výstavu „November '89“ v Múzeu mesta Bratislavy – Starej radnici, ktorú pripravovali naši kolegovia zo Slovenského národného archívu a štátnych archívov z celého Slovenska.
 - Začiatkom roka sme zintenzívnili tradičnú spoluprácu so SPŠ Mikovíniho v Banskej Štiavnici. Náš archív sa bude podieľať nielen na pripravovanej stálej výstave o dejinách banského školstva v hlavnej budove školy, ale umožní jej študentom absolvovať prax z odboru konzervátorstvo a reštaurátorstvo aj v našom archíve.
 - Dňa 4. marca 2020 sa zas uskutočnila prezentácia zatiaľ posledného, desiateho dielu ročenky *Montánna história*. Podujatie moderoval vedúci archívu Mgr. Peter Konečný, PhD., za prítomnosti autorov Bc. Lukáša Pateru, Ing. Eugena Kladivíka a hlavného zostavovateľa Mgr. Miroslava Lacka, PhD., ktorý ju podrobne predstavil verejnosti. Na prezentácii sa zúčastnili aj pracovníci SBA, viacerí bývalí prispievatelia, členovia Banskoštiavnicko-hodruškého banického spolku a ďalší záujemcovia o dejiny baníctva a hutníctva.
 - Za minulý rok sa digitalizačnému pracovisku nášho archívu podarilo interne sprístupniť ďalších 840 banských máp technických výkresov a stavebných plánov z fondu Hlavný komorskogrófsky úrad v Banskej Štiavnici, v ktorých systematickej digitalizácii sa pokračuje už viac ako 10 rokov. A vzhľadom na rozsah tohto fondu potrvá aj v nasledujúcich rokoch. V rámci nesystematickej

digitalizácie bolo urobených 63 veľkoformátových skenov rôznych dokumentov. Pokračovalo sa tiež v digitalizácii archívnych pomôcok a dopĺňaní metadát už sprístupnených archívnych dokumentov.

- V poslednom období sa takisto podarilo vypracovať archívne pomôcky – inventáre k menším fondom „Banský rozhodcovský súd v Bratislave, 1922 – 1935“, „Banský súd v Boci, 1558 – 1788“, „UNION a. s., továreň na plech vo Zvolene, banský závod v Badíne, 1872 – 1929“. Sú k dispozícii našim bádateľom, keďže ich koncom minulého roka schválila aj vedecká rada Slovenského národného archívu.

Vedecká konferencia Banské mestá na Slovensku II.

V roku 1987 sa uskutočnila na Počúvadle pri Banskej Štiavnici prvá konferencia pod týmto názvom. Počas nej sa podarilo zhrnúť desaťročia dovedajšieho bádania k tejto téme a sprístupniť ho v publikovanej podobe. Naš archív pripravuje na jeseň 2020 v spolupráci s katedrou archívniectva a pomocných vied historických na FiFUK v Bratislave a Slovenskou historickou spoločnosťou pri SAV po viac ako troch desaťročiach jej pokračovanie.

Zborník Banské mestá na Slovensku, ktorý vyšiel v roku 1990 pozná pravdepodobne každý záujemca o dejiny nášho baníctva. Za ostatných viac ako tridsať rokov sa výskum k tejto problematike významným spôsobom pohol dopredu. Bolo vydaných niekoľko edícií mestských kníh a kódexov mestského a banského práva, či niekoľké zásadné štúdie k tejto tematickej oblasti. Ukazuje sa preto, že je opäť potrebné zosumarizovať poznanie k tejto téme a aktualizovať ho na základe poctivého archívneho výskumu, či už z fondov nášho archívu, alebo z iných archívov a inštitúcií.

Z tohto dôvodu sa náš archív rozhodol zorganizovať pokračovanie konferencie o banských mestách. Pracovníci SBA sa zapoja dvoma príspevkami. Vedúci archívu prednesie príspevok „Banskí majstri v Novej Bani medzi mestskou samosprávou a erárnou banskou administratívou, 1659 – 1800“ a v spoluautorstve s Mgr. Dunajovou a Mgr. Olajcovou pripravuje druhý príspevok „Spätprofessionalisierung in der Bergstadt Schemnitz, 1700 – 1750“ („Neskorá konfesionalizácia v banskom meste Banská Štiavnica, 1700 – 1750“). Tretí príspevok o Pukanci prednesie za náš archív Mgr. Michal Bernát, PhD., ktorý je externým spolupracovníkom na našej výskumnej úlohe. Ďalší očakávaní prednášajúci sú renomovaní i mladší historici baníctva alebo historici zaoberajúci sa dejinami miest. Okrem Slovenska bude mať svoje zastúpenie aj Maďarsko, Česká republika a Nemecko. Konferencia sa mala pôvodne uskutočniť v polovici júna, ale musela byť kvôli epidémii Covid-19 presunutá na neskorší termín. Nový termín konania konferencie bude oznámený v priebehu leta. Publikačným výstupom z konferencie by mala byť kolektívna monografia.

Peter Konečný

Nová výskumná úloha nášho archívu „Vývoj a archontológia Hlavného komorskogrófskeho úradu v Banskej Štiavnici do doby tereziánskych reforiem, 1571/73 – 1747“

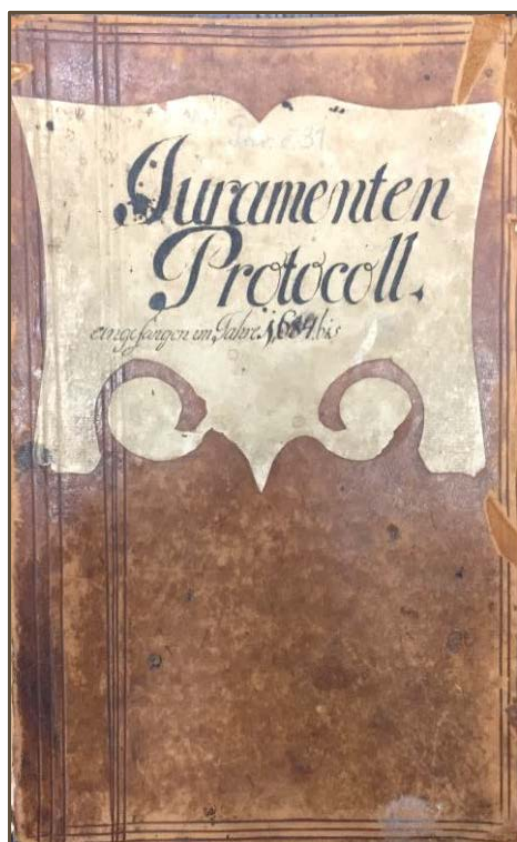
V nasledujúcich rokoch (2020 – 2023) sa náš archív bude v rámci výskumných úloh primárne venovať výskumu nášho najdôležitejšieho archívneho fondu – *Hlavného komorskogrófskeho úradu (HKG)* a dejinám jeho pôvodcu. Vzhľadom na rozsah a rozmanitosť tohto archívneho fondu bude táto výskumná úloha dlhodobým vedeckým zámerom nášho pracoviska s viacerými čiastkovými projektmi. Okrem základného zmapovania vývoja HKG od čias jeho sformovania ako nadriadenej inštitúcie dolnouhorských banských komôr po tereziánske reformy roku 1747 sa bude venovať aj personálnemu obsadeniu tohto úradu.

Vedúcim výskumného tímu je Mgr. Peter Konečný, PhD. a jeho súčasťou za archív sú Mgr. Helena Dunajová, Mgr. Katarína Olajcová a Ing. Mgr. Juraj Michelík v otázkach technickej podpory. Okrem týchto pracovníkov nášho archívu sa na výskumnej úlohe budú postupne v rôznej forme zapájať aj externí spolupracovníci: Mgr. Miroslav Lacko, PhD., Mgr. Lucia Krchnáková, PhD., Mgr. Juraj Hirčák, Mgr. Michal Bernát, PhD., Dr. phil. Alice Reininger a ďalší.

Ako hlavné publikačné výstupy projektu sú na najbližšie roky naplánované:

1. Monografia *Prehľadné dejiny Hlavného komorskogrófskeho úradu v Banskej Štiavnici I. (1571 – 1747)*,
2. tri rozsiahlejšie štúdie k čiastkovým témam projektu,
3. edícia prameňa *Správa komisie tajného radcu U. A. Popela z Lobkovic o stave dolnouhorských banských komôr a miest z r. 1647*,
4. popularizačné články a menšia výstava *Maximiliánov banský poriadok pre dolnouhorské banské mestá, 1571/73*,

ktorá bude realizovaná v roku 2021. Paralelne ako hlavná pracovná pomôcka bude budovaná elektronická databáza *Archontológia Hlavného komorskogrófskeho úradu a podriadených banských komôr a podnikov*. Tá bude perspektívne ďalej dopĺňaná, a to v prípadnom pokračovaní výskumnej úlohy pre obdobie po roku 1747.

Protokol prísah úradníkov Hlavného komorskogrófskeho úradu za roky 1684 – 1902

Peter Konečný

Prírastky archívnych dokumentov do Slovenského banského archívu za posledných 5 rokov

Jednou z úloh Slovenského banského archívu je tiež preberanie archívnych dokumentov, ktoré vznikajú z činnosti banských a hutníckych spoločností a úradov na Slovensku, do trvalej úschovy. Za posledných päť rokov, t. j. od roku 2015 do roku 2020, prevzal Slovenský banský archív spolu cca. 194,977 b. m. spisového materiálu a 1649 kusov banských máp a plánov. Z tohto množstva získal archív delimitáciou archívne dokumenty *Banskej a hutnej spoločnosti, zastupiteľstvo v Bratislave, závod v Trnave* a akvizičnou činnosťou od Ing. Mgr. Michala Tunegu spisový materiál a banské mapy a plány, ktoré boli zaradené do archívnych fondov *Banský kapitanát v Košiciach, Obvodný banský úrad v Košiciach, Banský kapitanát v Spišskej Novej Vsi a Železorzudné bane v Spišskej Novej Vsi. Mapy a plány banských závodov do znárodnenia* a od Heinricha Schloffera archívne dokumenty, z ktorých vznikol samostatný archívny fond *Zbierka kópií archívnych dokumentov k dejinám baníctva v Banskej Štiavnici, v Oravici a v Oberndorfe*.

Zoznam archívnych fondov, do ktorých boli pridelené archívne dokumenty prebraté do trvalej úschovy za obdobie rokov 2015 až 2020:

- ALACO, s. r. o. v Hliníku nad Hronom
- Baňa Dolina, n. p., š. p., a. s. vo Veľkom Krtíši
- Banícka a lesnícka akadémia v Banskej Štiavnici
- Banská a hutná spoločnosť, zastupiteľstvo v Bratislave, závod v Trnave
- Banský cech absolventov baníckej fakulty
- Banský kapitanát v Košiciach
- Banský kapitanát v Spišskej Novej Vsi
- Banský výskum, š. p. v Prievidzi
- Geologický prieskum, n. p., š. p. podnikové riaditeľstvo v Spišskej Novej Vsi
- Hlavná banská záchranná stanica v Prievidzi
- Kameňolomy a štrkopieskovne, š. p. v Trstíne
- Kovohuty, n. p., š. p., a. s. v Krompachoch
- Naftárska leasingová spoločnosť, a. s. v Plaveckom Štvrtku
- Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici
- Obvodný banský úrad v Bratislave
- Obvodný banský úrad v Košiciach
- Obvodný banský úrad v Prievidzi
- Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi
- Slovenská vrtná spoločnosť, a. s. v Gbeloch
- Slovenský banský úrad v Bratislave
- Slovenský geologický úrad v Bratislave

- Vitrum, a. s. v Prievidzi
- Západoslovenský rudný prieskum v Turčianskych Tepliciach
- Závod Slovenského národného povstania, n. p., š. p. v Žiari nad Hronom
- Zbierka banských máp Slovenského národného múzea v Martine
- Zbierka kópií archívnych dokumentov k dejinám baníctva v Banskej Štiavnici, v Oravici a v Oberndorfe
- Železoručné bane v Spišskej Novej Vsi. Mapy a plány banských závodov do znárodnenia
- Železoručné bane, n. p., š. p., a. s. (ŽELBA) v Spišskej Novej Vsi
- Ing. Arpád Bergfest (osobný fond)
- Ing. Jozef Cengel (osobný fond)
- PhDr. Jozef Vozár, DrSc. (osobný fond)

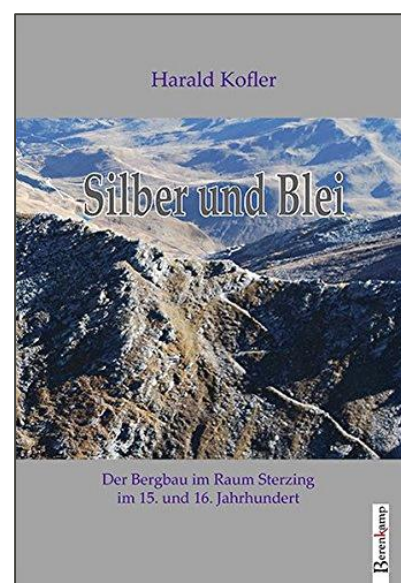
Tieto archívne fondy a zbierky budú v nasledujúcich rokoch postupne spracované a sprístupnené bádateľom archívnymi pomôckami.

Katarína Olajcová

Nové prírastky do knižnice Slovenského banského archívu

V poslednej dobe sa nášmu archívu podarilo zintenzívniť akvizičnú činnosť aj do archívnej knižnice. Buď nákupom, alebo darom sme minulý rok získali do nášho knižničného fondu okrem iných aj nasledujúce publikácie:

- BELLÁKOVÁ, Eva. *Architektúra historických železiarní na Slovensku, 1815 – 1948*. Bratislava: Eurostav, 2018, 227 s.
- CONLIN, Michael V. – JOLLIFFE, Lee (ed.). *Mining Heritage and Tourism: A Global Synthesis*. Abingdon-on-Thames: Routledge, 2011, 254 s.
- DUCHOŇOVÁ, D. – FUNDÁRKOVÁ, A. (ed.). *Hrady a hradné panstvá na Slovensku*. Bratislava: HÚ SAV, 2017, 240 s.
- HAAS KIANIČKA, Daniel. *Lesy v dejinách Kremnice*. Kremnica: Mestské lesy Kremnica, 2020, 310 s.
- JELÍNEK, Pavol (ed.). *Čriepky: Zborník Martine Kušnírovej in memoriam*. Bratislava: v. n., 2020, 236 s.
- KLEIN, Ursula. *Nützliches Wissen: Die Erfindung der Technikwissenschaften*. Göttingen: Vandenhoeck, 2016, 216 s.
- KLINGOVÁ, Adriana – KLING, Peter (ed.). *Technické pamiatky spojené s banskou a hutníckou činnosťou na Spiši: III. časť - severozápadná časť Spiša*. Spišská Nová Ves: Rochus, 2014, 229 s.
- KOFFLER, H. *Silber und Blei: Der Bergbau im Raum Sterzing im 16. und 17. Jahrhundert*. Hall in Tirol: Berenkamp, 2012, 196 s.

- KRCHNÁKOVÁ, Lucia. *Kremnické čipkárske školy, 1888 – 1953*. Kremnica: Múzeum mincí a medailí, 2018, 148 s.
- LACKO, Miroslav (ed.). *Montánna história 10, 2017 – 2018: Montánno-historický výskum na Slovensku a v Strednej Európe*. Limbach: Slovenská spoločnosť pre sociálne a hospodárske dejiny, 2019, 429 s.
- MAJER, Jiří. *Rudné hornictví v Čechách, na Moravě a ve Slezku*. Praha: NLN, 2004, 260 s.
- MRIŽOVÁ, Mária – KARÁCSONYOVÁ, Elena. *Moderná správa registratúry: Príručka správcu registratúry*. Bratislava: Asociácia správcov registratúry, 2019, 322 s.
- SCHLEIFF, Hartmut – KONEČNÝ, Peter (ed.). *Staat, Bergbau und Bergakademie: Montanexperten im 18. und frühen 19. Jahrhundert*. Stuttgart: Franz Steiner, 2013, 382 s.
- LABUDA, Jozef – MATEJKOVÁ, Adriana (ed.). *Zborník Slovenského banského múzea XXVI*. Banská Štiavnica: Slovenské banské múzeum v Banskej Štiavnici, 2019, 344 s.

Drahomíra Michelíková

© *Ministerstvo vnútra SR, Slovenský národný archív, špecializované pracovisko Slovenský banský archív v Banskej Štiavnici*

Kontakt: Radničné nám. 16, 969 01 Banská Štiavnica // +421 45 6700214 // snaba.sba@minv.sk

Zodpovedný redaktor: Mgr. Peter Konečný, PhD.

Jazyková redakcia: Mgr. Helena Dunajová, Mgr. art. Michala Oravcová